

Co změnilo svět vzdělávání

S čím se musí vyrovnávat současná škola

Tomáš Feřtek, EDUin

Vzdělávání je i naše věc

EDU

Vzdělávání je i naše věc

Podle čeho poznáme změnu

- Způsob distribuce informací

Kdo má k informacím přístup, kdo je kontroluje, kdo je smí a nesmí vytvářet, kdo uděluje certifikáty a benefity.

- Skryté kurikulum

Jaký má být absolvent školy, jaký má být občan, jaká má být míra jeho samostatnosti a sebeřízení.

Kapitola první: co chce společnost od svých škol

1915

1975

2015

Každá společnost chce od svých škol něco jiného

- Hierarchická společnost příkazu a poslušnosti
Zopakuj, co jsem ti včera řekl, a vykonej, co jsem ti přikázal.

- Nepřehledná společnost sítí a rozhodování
Najdi si svůj úkol, převezmi za něj zodpovědnost a přijď nás přesvědčit, jak dobře jsi ho vykonal.

V čem se mění společenská objednávka pro školy

Vykonej příkaz

Přijmi zodpovědnost

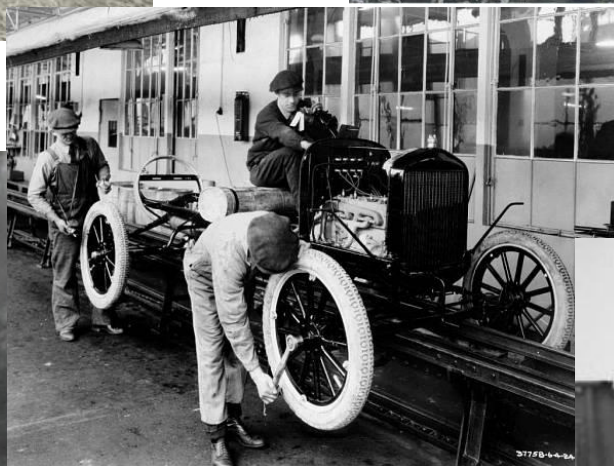
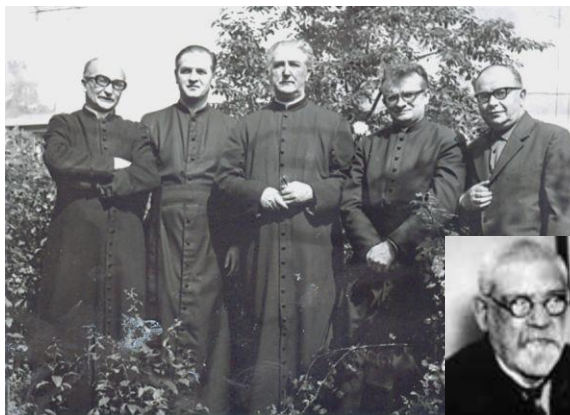
Kapitola druhá: každý mozek i člověk je originál

Co objevila neurologie, psychologie a pedagogika

- Mozek se neustále vyvíjí, neexistují dva stejné mozky a tedy ani dva stejně vnímající a učící se lidé.
- Lidský mozek potřebuje neustálou komunikaci s druhými bytostmi. Dítě se nejlépe učí v různověkém kolektivu bez účasti dospělých.
- Kromě jazykové a logicko-matematické inteligence existuje mnoho dalších druhů inteligence a způsobů učení.
- Člověk se není schopen efektivně učit, když se něčeho bojí. Motivace trestem či odměnou dlouhodobě snižuje kvalitu výkonu.
- Pro vnitřní motivaci je klíčový pocit autonomie, smyslu toho, co dělám, a přesvědčení, že mohu dosáhnout mistrovství.
- Tresty a odměny fungují jen u mechanických a opakujících se činností. V případě kreativních zadání brání dosažení cíle.

Kapitola třetí: rozviklaný žebřík k profesi

EDU in

Hodnotnost nostalgický

Vzdělávání je i naše věc

Proč už nefunguje škola jako sociální výtah

- Přestává existovat jednoznačné spojení mezi typem školy, kterou jsme absolvovali, a druhem práce, kterou vykonáváme.
- Škola v sílící konkurenci okolního světa ztratila monopol na vzdělávání a má stále menší vliv na kvalitu absolventů.
- Stále posiluje vliv rodiny a jejích ekonomických možností na výslednou kvalitu vzdělávání a kompetencí dítěte.
- Zanikají profese pro méně kvalifikované, rostou příležitosti pro vysoce kvalifikované. Rozevírají se sociální nůžky.
- Kariéerní žebřík pro chudé, který dříve začínal ve škole, dnes velmi často stojí mimo ni a za vstup na něj se platí.
- Vzniká stále větší vrstva nemotivovaných a obtížně vzdělávatelných, kteří se spokojí s relativním pohodlím sociálního státu.

Kapitola čtvrtá: internet mění kdy, co a jak se dozvídáme

Vzdělávání je i naše věc

Technologie vyrazily dveře

- Nové myšlenky a vzdělávací koncepce existují více než sto let a před třiceti čtyřiceti lety je potvrdily výzkumy fungování mozku.
- Vzdělávací systémy a školy je přesto ignorovaly, protože měly monopol na vzdělávání, informace a certifikáty.
- Nástup digitálních technologií a internetu tento monopol zrušil. Informace jsou dostupné plošně a každému.
- Internet nejpozději po roce 2000 zbořil hradby tradičně pojatých škol a přinutil je brát vážně svět za jejich dveřmi.
- Nové technologie umožňují lidem propojovat se mimo státem schválené a kontrolované struktury a sami pro sebe a své přátele organizovat služby, na něž měl dříve stát monopol.

Kapitola pátá: jaké změny čekají každou školu

V čem se změnil svět vzdělávání

- Rychle se měnící svět vyžaduje i flexibilitu vzdělávacího systému. Roste napětí mezi vnějším světem a školou.
- Není cesty zpátky. Představa, že by bylo možné se vrátit ke starým modelům vzdělávání a jen je naplnit novými informacemi, je mylná.
- Svět se příliš rozrůznil, ve vzdělávání přestala fungovat plošná opatření pro všechny. I ta, která zavádějí osvědčené a funkční kroky.
- Školy musí hledat způsoby, jak obstát v konkurenci stále zajímavějšího světa. Cesta příkazů, zákazů a represe nefunguje.
- Školy musí najít způsob, jak přesvědčit rodiče, aby do nich posílaly své děti. Takové příležitosti rozhodně existují.
- Chceme-li, aby školy vychovávaly ke schopnosti rozhodovat se a přijmout zodpovědnost, musíme dát i učitelům autonomii a šanci, aby vzdělávali podle svých představ a přesvědčení. Totéž platí o žácích a studentech.

Jak by se měla změnit podstata kurikula

Poslušnost

Rozhodování

Roste význam vnitřní motivace

Autonomie

Smysl

Mistrovství

Děti se dobře učí, když:

- Mají dost času a prostoru, ve němž si mohou hrát a zkoumat.
- Mohou se volně stýkat s ostatními z nejrůznějších věkových skupin.
- Mají přístup ke kulturně relevantním nástrojům a vybavení a mají volnost si s nimi hrát a zkoumat je.
- Mají volnost vyjádřit jakékoli myšlenky a následně o nich debatovat.
- Nikdo je nešikanuje (což zahrnuje i arbitrární rozkazy dospělých).
- Mají hlas ve skupinovém rozhodovacím procesu.

(Peter Gray: Svoboda učení)

Což v praxi znamená:

- Děti mají mít ve škole i mimo ni čas „jen pro sebe“, kdy jim nikdo nenařizuje, co přesně mají dělat.
- Děti mají mít možnost spolupracovat s různě starými vrstevníky na projektových úkolech.
- Děti mají co nejčastěji příležitost dělat věci mimo školu, v kontaktu s reálným světem.
- Je třeba změnit úlohu učitele. Nemá být tím, kdo znalosti předává, spíše průvodcem ve světě, kde žák znalosti hledá a vybírá.
- Je důležité, aby škola byla bezpečné prostředí, kde o pravidlech spolurozhodují učitelé i žáci.

Co mají společného měnící se školy

Integrovaní
vyučovacích předmětů

Rušení vyučovacích
hodin

Práce v různověkových
skupinách

Kapitola šestá: mohou existovat takové školy?

ZŠ Navis, Dobřejevovice

ZŠ Bohutín

ZŠ Montessori Na Beránku, Praha

ZŠ Livingston, Čakovice

MŠ a ZŠ Chotýšany

ZŠ Můj projekt, Praha

Gymnázium Přírodní škola

Kapitola sedmá: nejčastější otázky, obvyklé pochybnosti

- Obstojí absolventi takových škol v dalším studiu a životě?
- Není to nezodpovědný experiment s dětmi?
- Naučí se takové děti dělat i věci, které je nebaví?
- Nevychováváme tak sobce, kteří neuznávají žádná pravidla?
- Zvládnou takoví žáci přijímačky na střední a vysoké školy?
- Nejsou takoví žáci nevzdělanější než žáci z běžných škol?
- Nezakáže podobné experimenty školní inspekce?
- Co když se dítě přestěhuje tam, kde taková škola není?
- Nevzbouří se proti takovým změnám rodiče?
- Kde vezmeme učitele pro takové školy? Ti současní to neumí.
- Takové vzdělávání nemusí vyhovovat každému. Co s tím?
- Není to celé jen snaha, aby všechno bylo „nové“ a „moderní“?
- Mohou rodiče jako pedagogičtí laici mluvit do učení?
- Kde je hranice toho, do čeho rodiče mluvit mohou a nemohou?

Tomáš Feřtek

Co je nového ve vzdělávání

„Tato kniha by měla být povinným čtením pro všechny, kteří řídí školství a rozhodují o jeho budoucnosti.“ Vladimír Burjan, šéfredaktor časopisu Dobrá škola

„Svěží zamyšlení nad vývojem vzdělávání. Doporučuji všem, jimž leží na srdci budoucnost naší civilizace. Jisté je jen jedno: Všechno bude jinak.“

Tatána le Moigne, ředitelka Google Česká republika a Slovensko, CEO 4bambini

WWW.NOVABESEDA.CZ

Děkuji za pozornost

Tuto prezentaci můžete získat na adrese

tomas.fertek@eduin.cz

Další informace se dozvíte na

www.eduin.cz

